

Renezanční slunce po Náchodsku

Nelze vypočítávat inscenace brněnského souboru — bylo by to příliš zdlouhavé, snad je třeba znovu uvést, že jsou dlouholetými účastníky Jiráskových Hronovů. Z celého jejich dlouhého jména — Divadelní studio Josefa Skřivana ZK ZKL Brno zbyla jen zkratka, Skřivani, nebo také Die Skrizivany, či The Skriziwans (to podle toho, jakou řečí hovoří amatérský divadelník) podle které se na ně doptáte nejen na hronovských festivalech, ale i na divadelních kolbištích v zahraničí, kde české amatérské divadlo reprezentovali (v Scheersbergu, Monte Carlu, ve Švédsku a Dánsku) a kam ještě pojedou hrát (v NDR a Rakousku). Všude tam se jejich inscenace staly měřítkem výborné divadelní práce a patřily k nejzajímavějším.

Letos jsou to Treperendy, komedie o italských paničkách, se kterou přijeli do Hronova. Dílo, které patří do skupiny Goldoniho prací, tvořících přechod od her psaných na principu „comédie dell'arte“ ke hrám, které již více používají prvků realistické komedie typu „Poprasku na laguně“. Jistě Walletzkého koncepce vzbudí mnoho, možná protichůdných, názorů a diskusí, ale právě tak je pravděpodobné, že rychlý spád, a obrovské tempo inscenace, s precizním koncertem hereckých výkonů, strhne divákovu pozornost na svoji stranu.

Lehce nadýchnutá, perem kouzelníka verše, načrtnutá renezanční komedie z Avignonu 15. století, hovoří o lásce, která zůstává věčně mladá a vonící co víc si mohl přát soubor, kde šedesát mladých lidí kolem režiséra Houšťka touží říci své životy a světu? Po létech absence mladých na amatérských jevištích přichází soubor, který je mládí samo, aby zahájil ústřední přehlídku. A přichází s českou klasikou, kterou si přizpůsobil obrazu svému, svým možnostem a dal několik desítkám dvacetiletých dívek a chlapců příležitost ochutnat sladkého jedu, jímž je práce na vytváření divadelního představení.

Nepochybně bylo správné, že soubor v cílevědomé studiové práci, sáhl po této renezanční klasice. Režisér ji dal spád, nadal ji řadou výtečných nápadů, představení má viditelnou koncepci. Mladí lidé se zapojují do hry s chutí (přesahující leckdy jejich momentální herecké možnosti), káží a strhujícím kolektivním chcením.

Zvládnout tak mnohohlavý kompars není jistě jednoduchá věc. Režisér ho ovládl. Desítky nápadů, vtipných a rozkošných, které počítají s tím, že je bude provádět divadelní nováček a dovedou právě na jeho herecké neobratnosti postavit milý divácký zážitek, vytvářejí rámec, kterým na diváka dýchne slunná pohoda renezančního Avignonu.

Ovšem kompars, všechna ta pázata, chrámovi zpěváci, jsou víc, než autor napsal. Režisér je domyslně a uvedl v život. Nic proti tomu, komedie tohoto typu snese podobný režisérův zásah, prospívá-li myšlence a popohání-li děj vpřed. Leč děje se tak vždy? A tak se dostáváme ke kardinální otázce, kterou při vši účtě k režijní, dramaturgické i pedagogické práci (a tu si v tomto souboru nemůžeme odmyslet), nelze pominout: kompars, málo platné, vytváří teprve druhý plán hry. Ten první tvoří hlavní protagonisté, o něž se hraje: Je péče režiséra stejně poplatná životu hrdinů, věnuje jim stejnou pozornost, jako životu oněch anonymních pázat, rozsvěceti svíci, obsluhovateli zvonů a zvonků, libajícímu se páru mlčících milenců? Obávám se, že ne. Režisér ví, že nezkušenost hlavních protagonistů má svou mezní hranici a ve chvíli, kdy cítí, že herci dospěli právě k ní, vysílá na scénu ony bezejmenné, výtečně režirované členy komparsu, aby vnesli trochu oživení na scénu.

A přece divák (když pomineme autora) má nárok na to, aby znal a dozvěděl se něco víc o osudu nešťastných milenců, které zlý osud donutil, aby vyměnili milované partnerky, má povinnost slyšet šanzony, které zpívají trubadúři dámám svého srdce. Chce žít a prožít konflikty, do nichž uvedl společnost paní Fanetty papežský komisař špatnými zprávami od samého papeže. Třeba přiznat, že v přemíře nápadů, leckdy až marnotratně vyplývaných na jednání komparsu, se ztrácí život a osudy hlavních hrdinů. Ale o nich a jejich strastech, komplikacích i šťastném konci byl napsán lásky soud!

Verš na jevišti! Chtěli bychom asi příliš mnoho po amatérech, navíc nezkušených, aby dokázali veršem jednat a charakterizovat postavu. Leč bez jisté dávky ovládnutí principů recitace, nelze odehrát beze zbytku veršovanou komedii. A Vrchlický napsal především hru radostnou, optimistickou, i když ne příliš dramatickou. Lze v ní však najít řadu záchytných bodů: s chutí a rozkoší napsanou scénu s květinami, dramatický zlom, přicházející po zlé zprávě papežově. Jestliže se nejedná z těchto věcí vytratila, ochudili jsme diváka i autora o vyznění jeho komedie.

Asi je již souzeno generaci dvacetiletých, aby měli k milostnému veršování poněkud sentimentální vztah. Možná i velkým citům. Příliš dlouho se romantika vyhýbala divadelnímu jevišti. A city? Takové ty opravdu lidské, neobalené do slov zahleděných přes rodné lány nebo kouřící vysoké pece, byly poněkud tabu. Proto se asi vracejí k slůvkům milují nebo láska s jistými pocity studu a sentimentu.

(Pokračování na str. 2)

13. 8. - 37. JIRÁSKŮV HRONOV

(Dokončení ze str. 1)

Ocitáme se tedy v rozporu: nezkušený, mladý soubor a poučený, moudrý režisér, který dbá velice úzkostlivě, aby každá figurka měla svůj řád a své přesně vymezené místo v koncepci představení, ale který opomine pro přemíru mnohavrstevných nápadů, sloužících celku, detailní práci s jednotlivými hrdiny. Režisér, který pečlivě dbá o pohybovou kulturu a připraví divákovy potěšení z šermířského souboje, aby zapomněl na to, že stejně elegantní je třeba a zapůsobit kord do pochvy. Režisér, který dokáže vymyslet v noční procházce scéně řadu výtečných nápadů, ale opomene, že procházecí mají ještě cosi říci a že je nutno jednotlivé páry znovu dostat na scénu, aby své dialogy logicky sdělili s divákem.

Nechceme být vinní ze lpení na věcech nepodstatných, ale domníváme se, že uvnitř všeho toho lidského komparsního hemžení se ještě odehrává autorův příběh.

Nikdo nebudé upírat souboru zásluhu v cílevědomé práci, které není málo. Nikdo nepochybuje o tom, že v dvouletém zápolení o Hronov si Náchodští své místo na ústřední přehlídce zasloužili právem, ale pro klady, kterých inscenace má pěknou řádku, nelze pomíjet i některé nedostatky. Síta krajských i mezikrajských soutěží a konečně ústřední přehlídka byly proto, aby byl veden dialog souboru a poroty. Bez společného tvůrčího a dělného úsilí by se amatérské divadlo nemohlo dostat vpřed.

(Hodnocení ústřední poroty zaznamenal JB)

HRONOVSKÝ ZÁPISNÍK

ČKD Praha, závod Hronov, zve všechny návštěvníky celostátní přehlídky na veřejnou prohlídku závodu. V pondělí dne 14. srpna od 7.00 do 13.00 hodin jsou otevřeny dveře všem zájemcům o provoz a výrobu v tomto závodě. Případným zájemcům o práci nabízí podnik výhodné zaměstnání. Zájemci o prohlídku se mohou kdykoliv, během dopoledne, přihlásit ve vtrátnici závodu.

Původně sedmičlenná porota 37. JH se včera zmenšila o jednoho člena. Pořadatelům došel telegram, že Jarmila Drobná, dramaturg divadla E. F. Buriana, nemůže pro náhlé onemocnění v rodině přijet na přehlídku. Podle rozhodnutí štábu nebude do poroty jmenován náhradní člen.

Všichni jistě znáte Hronov v hodiny denní i noční bezpečně a dobře. Přesto si můžete koupit zajímavou brožurku Stručný průvodce po Jiráskově Padoli. Tuto publikaci vydal MěstNV v Hronově, jejím autorem je hronovský muzejník Oldřich Bartoň. Brožurka stojí 3 Kčs a obdržíte ji v Informační kanceláři 37. JH.

Ze zahajovacího projevu zástupce Ministerstva kultury a informací, soudruha B. Nekolného

Amatérské divadlo v posledním období jde cestou experimentu a hledání. To je jistě kladný a pozoruhodný rys této práce. A nejen to, amatérské divadlo zřetelně omládlo. Letošní Hronov je toho nejlepším dokladem. Takřka polovina souborů má věkový průměr kolem dvaceti let a některé dokonce i nižší. Mohli bychom tedy bez obav nazvat letošní ústřední přehlídku jako perspektivní. Mladí lidé, kteří se po letech zájmu o malé formy znovu vrací k tradičnímu divadlu, hledají své cesty k vyjádření světa, v němž žijí.

Samozřejmě toto fyzické a duševní mládí nese ve svých inscenacích i řadu problémů. Pokud divadlo bude tvůrčím procesem, a tím musí zákonitě být, pokud je budou dělat mladí lidé, vždy se vyskytnou nějaké problémy. Dramaturgické, herecké, výtvarné i inscenační. Tomu se však neubrání ani divadlo profesionální. Národní nevyjímajíc. A byli bychom špatnými divadelníky, kdybychom se chtěli radovat z chyb a omylů a neviděli i kladný přínos, hledání, objevování a žhavý spár, který spolu se stovkami hodin dobrovolné odevzdané práce, představuje snahu amatérských divadelníků vyjádřit po svém svůj názor na život a svět.

Stará životní pravda, že pouze ten, kdo nic nedělá, neudělá chybu, platí dvojnásob v divadle. Chodit vyšlapanými cestami nejmenšího odporu je snadné a slibuje levný úspěch. Diváky i inscenační. Váže si všech těch, kteří se rozhodli nejet asfaltovou cestou, protože je víc těžší objevovat nové stezky a cesty. Divadlo, chce-li zůstat živým organismem, musí experimentovat a hledat nové cesty. Mladí, kteří se dnes scházejí na Hronově, poznamenali své inscenace pochvami, jistotami, souhlasem i nesouhlasem svých dvaceti let. Jestliže poslední ročníky Hronovů byly ve znamení úvah, kam

spěje amatérské divadlo bez nové divadelní krve, mohou být klidní i neklidní. Mladá krev se do amatérského divadla vrátí a bude si je přetvářet ke svému dvaceti-letému obrazu. A byl by špatný každý příznivec amatérského divadla, kdyby toto náhle omlazení pokládalo za ústup moudrosti a zralosti. I ti nejmladší udu potřebovat zkušenosti svých starších přátel a učitelů.

Nám všem, kterým jde o budoucnost našeho amatérského divadla přejí: aby se hercům dobře hrálo a diváci se měli nač divat a také o čem diskutovat. Aby ústřední přehlídka československého amatérského divadla proběhla v duchu dělné přátelské spolupráce, aby kluby, dnes už neodmyslitelná součást hronovských setkání, přinesly svým členům hodně nových myšlenek a podnětů do další práce. Aby všem, účinkujícím i divákům, bylo dobře, aby budoucnost amatérského divadla zůstala stejně mladá, jaká je jeho dnešní hronovská přítomnost. K tomu Vám všem přejí hodně zdaru!

Štáb 37. Jiráskova Hronova zve srdečně všechny novináře, kteří se zúčastní divadelního festivalu, ke společné schůzce v neděli 13. srpna v 16 hodin v zadané místnosti hotelu Sokol.

Čísla jsou čísla a lidé lidé. To znamená, že v pondělí se tyto počty změní, mnozí se rozhodnou, že budou do klubů chodit, ačkoliv předem nepodali přihlášku. Kluby jsou otevřeny všem zájemcům o ochotnické divadlo i zájemcům přímo z Hronova. Zájemci je pouze malý počet přihlášených do klubu mladých. Ačkoliv píšeme, že letošní Hronov je ve znamení mladých souborů, v klubu mladých je mladých málo. Možná také proto, že vysíláte účastníků, osvětové domy, odborová zařízení atd., dávají přednost těm starším a zkušeným.

Význam klubů letos stoupne ještě o to, že nebudou veřejné diskuse se soubory. V samotném klubu, z hlediska jeho zaměření, bude proveden rozbor inscenace a stanovisko poroty si mohou účastníci přičíst v našem zpravodaji vždy den po představení.

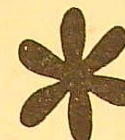
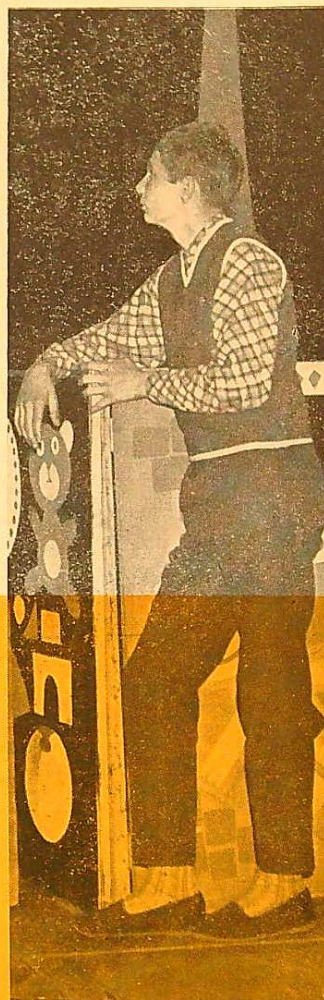
Vzájemná diskuse je vždy zajímavější, analytější než sebelépe míněný monolog za řečnickým pultem. V diskusích je každý nucen formulovat svůj názor, zaujmout stanovisko a jediné tak člověk získává poznatky a zkušenosti. Zítřka ráno tedy v klubech, o jejichž práci budeme podávat pravidelné informace a zároveň budeme publikovat nejzajímavější názory diskutujících.

DISKUTUJÍ, DISKUTUJES, DISKUTUJEME

Herecký I	21 účastníků
Herecký II	22 "
Režijní I	27 "
Režijní II	27 "
Režijní III	27 "
Mladých	5 "
Porotců	17 "
Porotců II	21 "
Východočeského kraje	15 "
Neurčeno	11 "
Celkem	193 účastníků

Obraťme se našim záberem opět k souboru PIRKO, který svým dnešním představením připomíná řadu možností dětské tvorby. Hovoříme-li o perspektivách ochotnického divadla, nemůžeme pominout dětskou amatérskou tvorbu, která je základem i pro léta přístí. Bezprostřednost, sdělnost jejich pořadu, dávají nejen dětským, ale i dospělým divákům, opravdový citový zážitek. Pořad souboru PIRKO nás znovu přesvědčuje jak prostými, neokázalými prostředky lze vytvářet dětské představení, dokážeme-li plně rozvinout fantazii dětí.

O amatérském divadle ve Švédsku

Se zcela čerstvými dojmy ze zájezdu do Švédska a Dánska přijíždějí na letošní Hronov brněňští Skřivani. Leccos jsme již četli i slyšeli (naposledy loni na semináři právě zde) o amatérském divadle v západních zemích. O severu Evropy však nevíme zhora níže. Zeptali jsme se tedy Leoše Walleitzkého na několik věcí, které nás zajímaly. Treba, jak je organizováno švédské amatérské divadlo.

— Vedle řady drobných organizátorů, největší podíl (protože má k dispozici peníze) má švédský abstinentní svaz. Prostředky, které slouží k výchově obyvatelstva, slouží i amatérskému divadlu. Jeho poslání je tedy poněkud jiné a je chápáno především jako zájmová činnost, sloužící k využití volného času studováním a hraním divadla bez nároků na přítomnost obecnosti.

Vzhledem k této naprosté absenci diváka se dramaturgický výběr leckdy zaobírá nepřiměřeně náročnými hrami. Pestrost výběru zahrnuje především autory domácí (nejedno divadlo je divadlem autorským, přičemž si autor předlohy neklade vyšší cíle, než aby byl odehrán amatérským souborem), a to převážně hry jednoaktové. Celovečerních her v našem slova smyslu se vyskytuje málo. V poslední době (podobně jako u nás a tedy i se zpožděním za světovým vývojem) se amatérské soubory zaměřily na absurdní divadlo (Ionesco, Albee, Beckett).

A pak i malá divadelka — kabarety, estráda, show, často přebírané z televizní obrazovky, což je před začátkem představení vždy uvedeno a nikterak to nesnižuje v očích poroty nebo případných diváků úroveň souboru.

— Tady se s diváckou účastí počítá, ale počty nepřesahují padesátku. Švédská amatérská divadelka nejsou ani pro víc diváků zařízení. Ovšem nelze mluvit o autorských kabaretech, na jaké jsme bývali zvyklí v době expozice malých divadel.

Skřivani se zúčastnili na svém zájezdu amatérského festivalu. Proto nás zajímalo, jakým způsobem se o představeních diskutovalo.

— Diskuse, dá-li se tomu tak říkat, jsou samozřejmě odvislé od celého zaměření amatérského divadla. Nejde tu o hodnocení, rozbor dramaturgické, režijní, herecké či výtvarné práce. Jinak tomu ani být nemůže, protože soubory si hrají divadlo asi tak, jako se u nás mladí scházejí ve svých klubech, aby si zatančili. Amatérské divadlo tedy nahrazuje kavárny mladých (protože divadlo hrají především mladí), kluby, odpolední taneční čaje, návštěvy kin a především upoutává mládež k jiné činnosti, než jaká bývá mezi mnohými mladými běžná.

Ačkoliv si nedovedeme představit divadlo (ani amatérské) bez aktivní spoluúčasti diváka, je jisté tato informace pozoruhodná a zajímavá. Pro naše československé poměry si přejeme hodně diváků a bohaté švédské finanční dotace.

-jb-

VČERA

jsme uvítali první zahraniční návštěvníky 37. Jiráskova Hronova. Přijeli mezi nás přátelé, kteří se živě zajímají nejen o přehlídku, ale o celou organizaci našeho ochotnického divadla. Ze Sovětského svazu přijela Naděžda Nikiforovna PARUBEC, zástupce náčelníka Moskevské krajské kulturní správy, zasloužilý kulturní pracovník. Z Polské lidové demokratické republiky bude přítomna naši přehlídce Jolana Wasilewska, pracovnice divadelního oddělení CPARA. Z NDR přijeli dva hosté: Susanne van Dyck, okresní kulturní dům SEELOW, kraj Frankfurt n. O., vedoucí souboru Bauerntheater a Franek GERRICKE, vedoucí divadelního oddělení okresního kulturního domu v Eisenhütten-Stadt. Přejeme všem milým hostům příjemný pobyt v hronovském prostředí mezi našimi ochotníky.

DNES

HRONOV — náměstí

19.30 hodin
Vítání souboru ze Švédska
patron RUBENA Náchod

20.00 hodin
Vítání souboru z Ostravy-Hrušova
patron ČKD Hronov

JIRÁSKOVO DIVADLO

17.00 a 20.00 hodin
Carlo Goldoni:
TREPERENDY
Divadelní studio Josefa Skřivana ZK ZKL Brno

23.00 hodin
Beseda patronů (TEPNA Náchod) se souborem
v malém sále a klubu mladých

ZK MAJ Slávie

10.00 a 14.00 hodin
I. Borská - I. Štuka:
SVĚT SE TOČÍ DOKOLEČKA
A. Mikulka:
ABY SE DĚTI DIVILY
Pionýrský rozhlasový kolektiv PIRKO Brno

ZK MAJ Slávie

21.00 hodin
Společenský večer

VELKÉ PÓDIUM v sadech

18.00 hodin
Koncert tanečního orchestru Nové Město

MALÉ PÓDIUM v sadech

20.30 hodin
Večer poezie a filmů — KGS Hradec Králové

13.00 hodin
MěstNV Hronov
Rozloučení s náhodských souborem

Zpravodaj 37. JH číslo 2. — 13. srpna 1967
Vydává štáb 37. Jiráskova Hronova
Redakce: Jiří Bílý, Petr Průša, Alice Židlická
Fotografie z inscenace hry Treperendy: Karel Minc
Tiskne: MTZ, provoz 413 Hronov
Cena výtisku — 50 hal.

N-05*71604

